

Helsinki 13.10.2025
Asia: HE 120/2025 vp

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi kuluttajansuojalain muuttamisesta ja eräiden kuluttajaluottojen välittäjistä sekä niihin liittyviksi laeiksi

Lausunto eduskunnan talousvaliokunnalle

Suomen Asiakastieto Oy (Enento Group) kiittää mahdollisuudesta lausua talousvaliokunnalle hallituksen esityksestä kuluttajansuojalain muuttamisesta ja eräiden kuluttajaluottojen välittäjistä sekä niihin liittyvistä laeista.

Johdanto

Suomen Asiakastieto Oy on sitoutunut taistelemaan ylivelkaantumista ja henkilökohtaisia taloudellisia vaikeuksia vastaan. Tavoitteenamme on tarjota kattavia luottotietopalveluita, jotka auttavat kuluttajia ja markkinatoimijoita hallitsemaan luottojaan ja parantamaan taloudellista tilannettaan. Mielestämme ehdotetut muutokset ovat pääsääntöisesti tervetulleita. Tietyissä kohdissa ehdotetut muutokset voivat kuitenkin merkittävästi hidastaa toivottua kehitystä ja menevät merkittävästi pidemmälle kuin kuluttajaluotto- ja kuluttajaoikeusdirektiivin (CCD2) toimeenpano Suomessa edellyttää.

Esityksellä Suomi suosii julkisen toimijan rekisteriä ja rajoittaa yksityisen sektorin mahdollisuutta tarjota ja käyttää palveluita jo olemassa olevalla markkinalla. Tämä heikentää kasvunäkymiä, lisää julkisen sektorin taakkaa ja kustannuksia, rajaa vapaata kilpailua ja siitä syntyviä verotuloja ja vääristää markkinoita. Direktiivi ei pakota nyt esitettyyn tulkintaan. Esimerkiksi Ruotsissa direktiiviä on tulkittu markkinatalousmyönteisemmin. Linjaus on myös ristiriidassa hallitusohjelman reilun ja avoimen kilpailun kirjauksiin nähden.

Myös Kaupan liitto ry, Suomen Asiakkuusmarkkinointiliitto ry, Suomen Yrittäjät ry ja useat muut elinkeinoelämää edustavat lausunnonantajat suhtautuivat kyseiseen ehdotukseen lausunnoissaan esityksen luonnosvaiheessa kielteisesti. Jatkovalmisteluvaiheessa ei noteerattu näitä perusteltuja huomioita.

Kuluttajatielolain 7 luvun 14 § uusi vaatimus on direktiivin ylitulkintaa

Direktiiviä ehdotetaan sovellettavaksi Suomessa siten, että tulo- ja velkatiedot olisi aina pakko tarkastaa valtion ylläpitämästä positiivisesta luottorekisteristä. Alkuperäisen CCD2-direktiivin tekstin mukaan luotonantajien on varmistettava, että käytettävät tiedot ovat paikkansapitäviä ja ajantasaisia. Tämä tarkoittaa sitä, että luotonantajien on voitava käyttää useita tietolähteitä, mukaan lukien yksityiset luottotietopalveluntarjoajat, jotta tiedot voidaan varmistaa mahdollisimman tarkasti. Yksityiset toimijat voivat jo nyt tarjota joustavia ja tehokkaampia palveluvaihtoehtoja positiiviselle luottotietorekisterille, mikä parantaa luotonantajien mahdollisuuksia tehokkaasti varmistaa tietojen paikkansapitävyys ja ajantasaisuus. Esimerkiksi Ruotsissa direktiivi on implementoitu siten, että yksityisen sektorin toimijoita voidaan käyttää joustavasti eikä toimintamallia ole pakotettu valtion toimesta.

Esitys johtaa kilpailuvääristymään eikä paranna yrittäjän tai kuluttajan asemaa

Esityksellä käytännössä pakotetaan yrittäjät maksamaan verottajalle tiedosta, jota ei tarvita. Tämä vaatimus lisää väistämättä yrittämisen kustannuksia, jotka valuvat myös kuluttajien hintoihin. Toteutuessaan tämä lisäisi myös merkittävästi julkisen hallinnon kustannuksia, sulkisi yksityisiä toimijoita markkinoilta ja vahvistaisi julkisen toimijan monopoliasemaa, heikentäen yritysten kasvumahdollisuuksia sekä valtion verokertymää.

Luotonantajilla on oltava pääsy sekä julkisiin että yksityisiin luottotietokantoihin syrjimättömin ehdoin, jotta kilpailu ei vääristyisi. Yhden valtio-omisteisen markkinatoimijan suosiminen johtaa kilpailuvääristymään ja estää merkittävästi tehokasta yksityisen sektorin toimijoiden kehitystä eikä paranna kuluttajan asemaa merkittävästi.

Positiivisen luottorekisterin kustannukset ovat merkittävästi suuremmat yksityisiin järjestelmiin verrattuna – lisäkustannukset maksaa kuluttaja

Positiivisen luottotietorekisterin transaktiohintaa on 1,02 euroa (Ministeriön asetus VM/2024/230). Asetuksen mukaan maksullisen suorituksen hinta lasketaan omakustannusarvon mukaisesti. Hinnoittelu ei vastaa kilpailu- ja kuluttajaviraston linjausta, jonka mukaan julkisyhteisön, eli valtion, kunnan tai sen määräysvallassa olevan yhteisön, joka toimii markkinoilla, on hinnoiteltava tuotteensa ja palvelunsa markkinaperusteisesti.

Vuoden 2025 valtion budjetissa positiiviselle luottorekisterille on varattu 38,5 ME kun taas järjestelmän tuotot ovat 9,75 ME. Tulorekisteriyksiköltä syyskuussa 2025 saadun alustavan arvion mukaan tietojärjestelmämuutoksista aiheutuisi esiselvitys- ja investointivaiheessa kertaluontoisia kustannuksia 1 626 000 euroa vuodelle 2026. Lisäksi muutos kasvattaisi yksikön pysyviä toimintamenoja 1 386 000 euroa vuodesta 2027 lukien koostuen järjestelmän ylläpitokustannuksista 630 000 euroa ja postituskuluista 756 000 euroa, jolloin postituskulujen määrä on arvioitu voimassa olevan lainsäädännön mukaisesti. Vuodelle 2026 ylläpitokustannuksia aiheutuisi lain voimaantulosta alkaen noin 156 000 euroa sisältäen postituskulut.

EU-minimitason ylittäminen kansallisessa lainsäädännössä on Petteri Orpon hallitusohjelman linjan vastainen tulkinta

Hallitus on julkisesti kertonut tavoittelevansa yritysten hallinnollisen taakan keventämistä sekä yritystoiminnan yleisten edellytysten parantamista. Hallitusohjelmakirjauksen mukaan: ”Hallitus pyrkii vähentämään yritysten hallinnollista taakkaa lisäävää EU-sääntelyä.”

Lakiin (KSL luku 7, 14 §) tulisi tuoda joustavampi muotoilu, joka asettaa velvollisuuden tarkastaa tiedot saatavilla olevista yksityisistä tai julkisista lähteistä pelkän julkisten lähteiden sijaan.

Kunnioittavasti esitämme, että **lakiin (KSL 7 14 §) tulisi tehdä joustavampi muotoilu, joka asettaa velvollisuuden tarkastaa tiedot saatavilla olevista:**

yksityisistä tai julkisista lähteistä.

Kunnioittaen,

Panu Pöykkö, Group Corporate Counsel

Suomen Asiakastieto Oy